

Ätterna Nordenskiölds släktförening

Släktföreningen för ätterna Nordenskiöld, Nordenskjöld och Nordensköld

Julbrev 2009

Kära fränder, så har återigen ett år gått och det är dags för årets julbrev, som i år bjuder på en intressant artikel om vad 1808-1809 års krig där Sverige miste Finland, innebar för våra släktmedlemmar och hur de påverkade och påverkades av kriget. Vi skriver också om de brudkronor som har anknytning till släkten Nordenskiöld och om bruket att bära brudkronor förr och nu. Nedan kommer också en sammanfattning av släktmötet 2009, för er som inte kunde vara med.

Släktmötet 2009 som hölls den 19 oktober i Riddarhussalen på Riddarhuset, samlade ett 100-tal medlemmar. Släktmötet inleddes på sedvanligt sätt med Ivar Nordenskjöld som läste parentation över de släktingar som gått bort sedan förra släktmötet. Parentationen kan läsas i sin helhet på släktföreningens hemsida.

Därefter följde årsmötesförhandlingar, där jag fick ett förnyat förtroende som ordförande och Ulla Nordenskiöld ersatte Tönnes Nordenskjöld, som avgick. Släktföreningen tackar honom för många års arbete i styrelsen. Årsmötesprotokollet finns att läsa på släktföreningens hemsida.

Efter årsmötesförhandlingarna höll Fred Goldberg ett mycket intressant föredrag om släkten Nordenskiöld och dess många forskningsresanden, militärer och vetenskapsmän. Föredraget uppskattades av alla deltagande, inte minst de yngre generationerna. Fred visade också många unika fotografier från bl.a. från Adolf Erik Nordenskiölds tidiga expeditioner till Svalbard.

Traditionen att ta gruppfoto på släktmötet har en lång historia, med bilder från så gott som alla släktmöten sedan de första släktmötet på 1800-talet. Fotografen Clas Göran Carlsson tog årets bild, som ni kan köpa genom släktföreningen. Se sidan 6.

I stensalen kunde släktföreningen sedan titta på Fred Goldbergs spännande utställningsexposé över the "Nordenskiöld Dynasty". För intresserade medlemmar arrangerades också en visning av Riddarhuset, under kunnig ledning av av Carl Nordenskiöld. Därefter följde en middagsbuffe med kaffe och musik.

Jag påminde i mitt välkomsttal om släktens betydelse för människan, som den viktigaste sociala byggstenen.

Vänner väljer vi själva under livets gång, men släkten är given, den försvinner inte som vänner kan göra. Släktföreningar har till uppgift att skapa förutsättningar för och stärka sammanhållningen inom en släkt. Etnologen David Gaunt liknar släktmötet vid en pilgrimsfärd i sökandet efter det mystiska och obestämda som kallas "rötter". Släktmötet blir då ett sätt att tillfredsställa den egna nyfikenheten, en slags symbolisk länk mellan familjens förflutna och framtid. Jag hoppas och tror att våra släktmöten kan fylla det behovet.

Styrelsen förbereder släktmötet 2009 i Riddarhussalen

lan familjens förflutna och framtid. Jag hoppas och tror att våra släktmöten kan fylla det behovet.

Styrelsen önskar alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År, genom ordföranden

Louise Nordenskiöld

När Sverige förlorade Finland

I Sverige och Finland har vi i år högtidlighållit tvåhundraårsminnet av året 1809. Det var en ödesstund för Sveriges land. Aldrig har vi varit så nära att försvinna från kartan som den gången. Så illa gick det visserligen inte, men följderna var tillräckligt vittgående. Som ett resultat av kriget och nya gränsdragningar blev Finland år 1809 ett autonomt storfurstendöme under den ryske tsaren. Detta innebar att över 600 år av riksgemenskap då Sverige och Finland varit ett land, upphörde.

I förra julbrev gjorde vi en sammanfattning till bakgrunden och förloppet av det krig som slutligen skiljde Sverige och Finland åt. I år har vi velat ge en beskrivning av hur olika medlemmar av släkten Nordenskiöld påverkades av kriget och många frågor reser sig i detta sammanhang. Vilka var aktiva under kriget? Hur gick det för dom? Vad hände med dom som blev kvar i Finland efter fredsslutet och med dom som redan hade flyttat över till Sverige. Var det några som fick fly hals över huvud över gränsen för att undkomma ryssarna? Här ett försök att reda ut några av frågorna.

Adolf Gustaf Nordenskiöld (1745-1821) var den av bröderna som hade fått ärva huvudgården Frugård och brukade denna. Han hade samtidigt tjänst inom fortifikationen som officer med överstes grad, vid Sveaborg och andra fästningsbyggen. När kriget bryter ut är hustrun Hedda Nora (Hedvig Elionora) med barnen Hedda (26), Nils (16) och Flora (10) kvar på gården. På den närbelägna gården Eriksnäs finns brodern Ulrik och på Sveaborg Adolf Gustaf samt Otto Henriks son, August som följt med till Sveaborg, efter att utbildningen på Krigshögskolan i Hapanjemi (Finlands Karlberg) avbrutits, när skolan stängts på grund av kriget. Av Adolf Gustaf och Hedda Noras barn var Otto Gustaf och Carl Gustaf redan sedan länge i tjänst i Sverige.

Efter Poltava blev Östra Rikshalvan (Finland) utsatt för ryska angrepp och rysk expansion i flera omgångar. Finland var ockuperat av ryska styrkor under den sk. stora ofreden 1714-1721, under den sk. lilla ofreden 1741-1743 och delvis under Gustaf III:s krig 1788-1790. Efter varje ockupation följde fredsförhandlingar där Ryssland övertog betydande landområden och gränsen mellan länderna succesivt flyttades längre västerut. De gamla gränzburgarna överlämnades och behovet av nya gränsfästningar var stort. År 1747 fick Ehrens-värd i uppdrag att hitta lämpliga platser för de nya försvarsanläggningarna. Mest lämpliga var ön Svartholm

utanför Lovisa och Vargskären (Sveaborg) utanför Helsingfors. Förutom arméförband skulle Sveaborg även utgöra bas för den finska eskadern av Skärgårdsflottan.

Anders Johan Nordenberg (adlad Nordenskiöld) hade redan 1744 fått i uppdrag att undersöka lämpliga platser för gränsfästningar och förordade Degerby (senare staden Lovisa) där han också gjorde ett förslag till hur fästningen som kallades Svartholm skulle se ut. Byggnadsprojekten var på sin tid enorma och engagerade upp till 7000 byggnadsarbetare bara vid Sveaborg. Även de Nordenskiöldska gårdarna drog nytta av den ökade efterfrågan på plank och bräder och kanske också tegelsten. Idag talar vi om behovet av infrastrukturinvesteringar i lågkonjunkturer för att stimulera efterfrågan och öka sysselsättningen. För Finland var dessa byggnadsarbeten den stora ekonomiska injektion som behövdes för att bygga upp landet igen efter de förödande krigen. Arbetet påbörjades i mitten av 1700-talet och med korta avbrott fortsatte

arbetet fram till dess Sveaborg ansågs färdigt, lagom till freden efter Gustaf III:s ryska krig 1790. När ryssarna gick över gränsen och anföll Finland den 21 februari 1808 bestod bemanningen på fästningarna Sveaborg och Svartholm av nästan 10.000 man. Huvuddelen av dessa fanns på Sveaborg.

Ryssarna avancerade mot Helsingfors utan något samlat svenskt motstånd. När trupperna nått fram till den närmaste fästningen, Svartholm belägrades denna samtidigt som huvudarmén ryckte fram mot Helsingfors och Åbo. Efter fjorton dagars belägring utan andra krigshandlingar än att fästningen var omringad av ryska trupper, kapitulerade Svartholms fästning den 18 mars. Helsingfors besattes redan i slutet av februari och Åbo intogs den 22 mars. Den 19 mars började ryssarna beskjuta Sveaborg och förhandlingar inleddes den 21 mars mellan chefen för Sveaborg amiralen Cronstedt och de ryska generalerna van Schutelen och Kamenskij om villkoren för att Sveaborg skulle ge upp.

Den 6:e april kapitulerade Sveaborg, på villkor som kom att framstå som ett förräderi ¹. Avtalet som till sin första del var mer av ett stilleståndsavtal, krävde att alla tillgångar på Sveaborg överfördes till ryssarna i oskadat skick, inklusive den finska delen av skärgårdsflottan på 110 skepp som låg upplagda för vintern vid fästningen. Avtalet skulle omedelbart träda i kraft och försvararna lämna fästningen, om inte svenska linjefartyg dök upp vid Sveaborg senast den 3:e maj.

Sveaborgs fästning, som den ser ut idag

När villkoren blev kända bland officerarna på Sveaborg, försökte några av de yngre få stöd för att avsätta amiralen Cronstedt som tillsammans med överste Jägerhorn undertecknat kapitulationsavtalet. Protesten gällde i första hand datumet för när linjefartygen skulle kunna komma fram till Sveaborg. Det var nu flera år sedan hamnen hade varit isfri så tidigt på året. Allt doftade förräderi och i en sådan situation kunde amiralen och hans medhjälpare avsättas och ersättas med en ny chef.

Problemet var att hitta någon som var villig att ställa sig i spetsen för ett sådant kupp försök och den som i första hand tillfrågades var översten Adolf Gustaf Nordenskiöld, som då var den i tjänsten äldste officeraren på fästningen. Enligt Magnus Ullman i boken "Sjöfästningen Sveaborgs fall", så tillfrågades Adolf Gustaf om han var villig att ställa sig i spetsen för de revolterande officerarna och så här skall samtalet ha förlupit. Det hör till saken att Adolf Gustaf nu var en gammal man och att han hade både hustru och barn på sin gård Frugård i Finland (Ullman).

Nordenskiöld: "Det är sant, att jag har både hustru och barn och även tak över huvudet, då de flesta av dessa huvudlösa människor icke hava det; men aldrig skulle jag kunna göra vad de gjort. Att när jag noga beräknar händelserna, det synes som om detta varit en överlagd plan".

Du Rietz: "Männe det ännu icke kan hjälpas?"

Nordenskiöld: "Nej, nu tror jag det vara för sent".

Otto Nordenskiöld återgav i julbrevet 1985, en brevväxling mitt under brinnande krig mellan hustrun Hedvig Elionora (Hedda Nora) på Frugård och maken Adolf Gustaf på Sveaborg. Brevet återges inte här, men finns på släktföreningens hemsida för den som önskar fördjupa sig i ämnet. Brevet är mycket pessimistiskt hållet och Adolf Gustaf säger att situationen är allvarlig, bl.a. därför stora franska trupper ockuperat delar av Sverige och redan skulle ha intagit Stockholm.

Från Sverige kunde man inte alltså vänta sig någon hjälp. Vad man visste var att Sverige låg i krig, inte bara med Ryssland, utan även med Danmark-Norge som väntades anfalla över Värmland-Dalarna och med Frankrike som redan besatt de svenska områdena i Tyskland och nu var på väg genom Danmark mot Skåne. En attack från en stor och stridserfaren fransk armé på 30.000 man under befäl av den segerrike marskalken Bernadotte skulle den Södra armén inte kunna stå emot. Ryssarna hade redan ockuperat hela södra Finland. Den svenska armén hade ingen möjlighet att klara ett trefrontskrig.

Ryssarna hade lyckats stänga av all information från Sverige till Sveaborg och i stället spritt ut falska rykten om att den franska armén hade ockuperat Sverige och att det var meningslöst för soldaterna på Sveaborg att offra sig. Kanske var det bara Sveaborg som kämpade vidare. När Adolf Gustaf uppgivet säger till Du Rietz: Nej, nu tror jag det vara för sent, då var det nog så att han inte ansåg att det spelade någon roll längre. Allt var ju redan förlorat. Varför skulle han revoltera mot sina överordnade, ta ansvar för ett fortsatt krig och riskera så många människors liv utan någon nytta.

Adolf Gustaf Nordenskiöld

Isen gick inte upp till den 3:e maj och några svenska örlogsfartyg dök inte upp utanför Helsingfors. Så det blev som avtalat. Sveaborg kapitulerade den 3 maj och fästningen överlämnades till ryssarna. Adolf Gustaf for då direkt hem till Hedda Nora och familjen.

Hedda Nora (Hedvig Elionora) hade på Frugård vid flera tillfällen tvingats ta emot ryska förband som passerade Mäntsälå på sin väg till fronten. Officerarna bodde på gården, medan manskapet bodde i tält i området. Även om soldaterna vid den här ockupationen hade order att inte plåga civilbefolkningen, så var risken ändå stor att soldaterna skulle ställa till skada när dom var onyktra.

Hedda Nora skriver i maj 1809 till sonen Carl Gustaf "Vad jag kan säga Dig är det, at vi ej lidit något genom kriget, av brand eller plundring, i det har vår ort visst varit lycklig, också ligger Frugård så avsides, att vi ej sett någon av våra nya landsmän sedan den tiden de kom först in i landet, då en armé passerade härigenom byn, under en hederlig generals befäl, som heter Schepelef. De låg i byn över natten, något smått hände väl, som till exempel att de tog lite mat och rötter av bönderna, de var hungriga och frusna, men intet sådant hördes av som är vanligt i krig. Pappa var så lycklig att slippa fara till Ryssland. Mest alla gamla gifta officerare fick vara hemma. Att pappa ej hade den minsta del i vad som hände på Sveaborg

Hedvig Elionora Nordenskiöld

angående fästningens överlämnande kan Du väl tänka. Tvärsom han blev sjuk av ledsnad när han fick höra därom."

Trots att Sveaborg var omringat släppte ryssarna släppte igenom brev, bl.a. ett par brev mellan Adolf Gustaf och Hedda Nora med ungefär samma innehåll som tidigare återgivits i släktföreningens julbrev 1985. Syftet var att man ville att fruarna skulle kunna påverka sina män så att de inte skulle slåss "till sista blodsdroppen".

När freden väl kom i september 1809 uppstod nya problem för Nordenskiöldarna, både i Sverige och i Finland. Bland annat reglerades äganderätts- och frihetsfrågor så, att svenskar och finnar skall ha full frihet att återvända till sitt hemland och där förfoga över sin fasta och lösa egendom. Under tre år från fördragets ratificerande skall svenskar och finnar fritt få byta land på villkor att de säljer sin fasta egendom till en undersåte i det land som de lämnar. Otto Nordenskiöld påstår i det föredrag som han höll på Frugård 1983 att Adolf Gustaf och hans familj hade att välja på att stanna kvar i Finland eller att flytta över till Sverige. Han var svensk officer och han hade inte avlagt någon trohetsed till tsar Alexander. Denna trohetsed var viktig som en symbol för att bandet med Sverige nu var brutet.

Efter freden kom Frugårdsfamiljen att leva vidare nu under ryskt beskydd. Gården byggdes ut och lantbruket rationaliserades. Sonen Nils skrevs in som student i Åbo universitet 1811 och efter vidare studier i Sverige erhöll han en tjänst som överintendent för finska bergsstaten. Han blev till sist statsråd. Nils gifte sig 1829 med Sofia Margareta von Hartman och fick sju barn. Den tredje sonen Nils Otto var den som kom att fortsätta verksamheten på Frugård.

Några andra i släkten Nordenskiöld, som förutom Adolf Gustaf, var involverade i kriget var Carl Reinhold och Otto Gustaf. Carl Reinhold var född 1791. Han hade redan vid 12 års ålder antagits som kadett på Karlberg, blev underlöjtnant 1808 och stationerad på Örlogsflottan som tillsammans med fartyg ur Engelska flottan stred mot den ryska flottan på Östersjön. Den 25 och 26 augusti var han med och jagade in den ryska flottan i Rogersvik där den blev låst och inaktiv långt in på hösten. Carl Reinhold skötte sig så väl att han blev mottagen som midshipman på det berömda flaggskeppet Victory i den engelska eskadern. Hans amiral, sir James Saurnarez, skriver om honom att han är "en mycket förtjänt och aktningsvärd ung man av en förträfflig disposition". Långt senare blev han amiral och övertog friherretiteln vid faderns död.

Otto Gustaf (son till Adolf Gustaf och Hedda Nora) rekryterades till flottan av farbrodern amiralen Otto Henrik vid ett besök på Frugård 1790. Amiralen åtog sig att vara Otto Gustafs mentor och ordnade så att han kom in på Karlberg 1792 där han redan 1795 blev fänrik och 1805 kaptan vid örlogsflottan. Sverige låg då i krig med de sk. Barbareskestaterna och Sverige sände en expedition med fregatten Fröja till Medelhavet för att visa sin styrka. Otto Gustaf utmärkte sig vid ett tillfälle genom att med 19 man i fartygets åttahuggare trots gevärseld från fienden, erövra en med olja lastad

barkass, som togs som pris vid bogsering (O.H.N.) Under kriget med Ryssland 1808 var Otto Gustaf flaggadjutant hos flottans befälhavare och förde första kolonnen av den eskader som fått order att natten mellan den 17 och 18 augusti genom äntring återerövra en del i Jungfrusund förlagda skärgårdsfartyg, som tidigare erövrats av ryssarna. Otto Gustaf var den som först äntrade skärgårdsfregatten Styrbjörn som man också lyckades återta. Vid äntringen sårades Otto Gustaf, men hans mod och beslutsamhet uppskattades av kungen som dubbade honom till Svärdsriddare. Under expeditionen till Ratan senare på hösten år 1809 var Otto Gustaf förste flaggadjutant hos överamiralen friherre Puke. Härvid utmärkte han sig genom att under häftig eld från ryssarna söka avskära deras återtåg genom förstörandet av en bro över Ume älv. (O.H.N.)

Amiralen Otto Henrik (1747-1832) som varit i tjänst under förra kriget mot ryssarna och då haft en framträdande roll som officer för flottan, var dock inte alls i tjänst under 1808-1809 års krig, utan hade pensionerat sig från sin tjänst i flottan. Om man får tro Erik Nordenskiöld i hans beskrivning av amiralens liv, "På amiralens tid", var Otto Henrik knappt intresserad av nyheter från kriget, utan sysselsatte sig mest med att få ordning sina egendomar. Han hade slagit sig ner som lantbrukare på gården Fårebo som han hade förvärvat 1791. I skiftet efter sin far Carl Fredrik Nordenskiöld (1702-1779) hade han erhållit en större gård i Finland,

Frugård

Massby och ett par s.k. frälsehemman. Massby var utarrenderad och han fick ett stort arrende, även om det till och från var svårt att få betalt av arrendatorn. Fårebo skötte han själv och Massby hjälpte hans bror Adolf-Gustaf till att sköta. Fredsvillkoren gjorde det omöjligt för honom att behålla sin finska gård och han tvingades sälja den 1811.

1809 blev slutet för riket Sverige - Finland, men en startpunkt för de bägge ländernas utveckling i riktning mot dagens moderna demokratier. Sverige genomgick ett dramatiskt identitetsbyte och blev det land vi känner idag, en nation som i väsentliga avseenden inte är mer än tvåhundra år gammal, fast den liksom Finland tog arv efter ett äldre och ganska annorlunda rike. Men de nära folkliga banden mellan Sverige och Finland består än i våra dagar, om dock i nya former.

Sammanställning Carl Nordenskiöld 2009-12-01

1. Amiralen Carl Olof Cronstedt blev efter Sveaborgs kapitulation, betraktad som en förrädare. Runeberg ägnar fyra sidor av "Fänrik Ståls sägner" åt att smäda Cronstedt, dock utan att nämna hans namn.

Släktens brudkronor

Traditionen att använda brudkrona vid bröllop börjar återigen bli modern och är mer vanlig nu än under senare hälften av 1900-talet. Inom släkten Nordenskiöld finns två olika brudkronor som kan användas vid bröllop.

Den ena brudkronan skänktes 1894 av Ottonie Nordenskiöld till Misterhults församling. Brudkronan är i förgyllt silver med en slät kronring med påskruvade silverinfattade diamantlipade vita glasstenar, mellan vilka hänger silverfestoner. Ornamentformade ståndare fastskruvade i kronringen pryder denna. Varannan med lövornament och hängande silverinfattad droppformslipad glassten, varannan kröns av tre infattade slipade glasstenar. På brudkronan finns följande inskription: *Gåva till Misterhults församling af fru Ottonie Nordenskiöld på Fårbo år 1894*. Kronan förvaras i Misterhults kyrka i ett kopparskrin med gångjärnförsett överfalsat lock och ledat mässingshandtag. För att låna kronan tar man kontakt med församlingsexpeditionen. Församlingen lånar gärna ut brudkronan, men vill helst diskutera bästa möjliga "transportsätt" för att minimera risken att något skulle hända brudkronan.

Den andra brudkronan är ritad av slottsarkitekten Knut Nordenskiöld. Av gamla släktprotokoll framgår att Knut fick i uppdrag att rita en brudkrona åt släktföreningen och att styrelsen var nöjda med förslaget, men tveksamma till kostnaden. Knut bad då silversmeden Erik Fleming² som han var bekant med, att tillverka kronan, vilket Erik gjorde till ett betydligt lägre pris än flera andra tillfrågade silversmeder. Fleming menade att kronan var så snygg att han gärna ville göra den. När styrelsen ändå tvekade, bestämde sig Knut för att stå för hela kostnaden och skänkte kronan till släktföreningen 1947. Till kronan hör en "gästbok" som tecknas av de brudar som använder kronan, hittills 22 st. Den första i raden var Knuts svärdotter Karin Schlyter som 1947 gifte sig med Knuts son Göran i Lidingö kyrka och den senaste är Karin Malmström som 1999 gifte sig på Varbergs fästning med Per Sandkull, son till Anna Nordenskiöld Sandkull. Andra som kan nämnas är Ulla Sedström gift 1952 med Erland Nordenskiöld i Lidingö kyrka, Barbara Bülow gift 1964 med Hans Nordenskiöld i Särö Kyrka, Agneta Nordenskiöld (sondotter till Knut) gift 1971 med Crister Ankarcröna i Kungs Barkarö kyrka och Karin Lindberg gift 1986 med Stefan Nordenskiöld i Vaxholms kyrka. Brudkronan förvaras på Riddarhuset som också har nyckeln till den box som den ligger i. För lån kontakta Riddarhusexpeditionen.

Släktföreningens brudkrona, ritad av Knut N

Brudkronor förr och nu

Vid svenska bröllop i modern tid används brudkronan inte lika ofta som förr, även om den aldrig helt har fallit ur bruk. Den symboliska innebörden har dock nästan helt försvunnit och ofta föredras mindre och behändigare kronor framför gamla tiders svulstiga och tunga. Många olika material som förutom ädla metaller genom århundranden har använts till brudkronor är t.ex. näver, trä, glas, rötter, halm, glas, myrten, människohår, pärlor, stenar, tråd, knypling och virkning i olika material. Numer används ofta diadem, tiaror och pannsmycken istället för brudkronor. De flesta svenska kyrkorna har åtminstone en krona att låna sina brudar. Även de riktigt tunga och gamla kronorna finns kvar i många församlingar. De har ofta legat nerpackade och i många fall så gott som bortglömda i kyrkans gömmor under många årtionden, men börjar nu användas igen.

Det var inom den kristna katolska kyrkan som traditionen att bära brudkrona uppstod genom att bruden i bröllopsceremonin symboliskt liknades vid jungfru Maria som kallades "himmelens drottning". Därför började man under medeltiden låna ut kronor tillhörande kyrkans mariastatyer till brudar under bröllopet. På mariaskulpturen underströk den symboliskt Marias roll som drottning men även hennes kyskhet, vilket gjorde att kronan bara fick användas vid kyska brudars första äktenskap. Att bryta mot denna regel kallades för "kronobrott" och kunde leda till dryga böter.

Under 1500-talet fick seden med brudkronor i Sverige en allt starkare och mer officiell status. Den blev ett led i Svenska kyrkans kamp att stärka det kyrkliga bröllopet i förhållande till det civila äktenskapet. Kyrklig vigsel blev i Sverige och Finland inte obligatorisk förrän med 1734 års lag.

Inom den ortodoxa kyrkan eller grekisk-katolska (bysantinska) kristenheten är "kröningen", där både brudgummen och bruden symboliskt kröns, en integrerad del av bröllopsceremonin. Inga äktenskapslöften utbyts och ringarna sätts på utan tillhörande ritual, vilket gör att kröningen är den viktigaste delen av ett ortodox bröllop. Symboliskt skall kröningen visa hur mannen och kvinnan görs till kung och drottning i sin huskyrka, alltså i deras hem, liksom Gud är kung i sin kyrka.

Sammanställning Louise Nordenskiöld 2009-11-30

Källa: Wikipedia
2. Erik Fleming, 1854-1954, grundade 1921 Atelier Borgila.

Frimärksutgåva

Den 20 oktober 2009 utgavs frimärken och en minnesfolder både i Finland och på Grönland, som ett minne av de två expeditioner som A.E. Nordenskiöld gjorde till Grönland 1870 och 1883. Beställ på www.stamps.gl/webbshop/new issue.

Släktföreningens hemsida

På släktföreningens hemsida www.nordenskiold.se hittar ni information om släkten, släktens historia och allt som kan vara intressant för släktföreningens medlemmar som t.ex stadgar, julbrev och medlemsförteckningar. Mycket av materialet kan laddas hem i Pdf-format. Sidan uppdateras kontinuerligt med artiklar, kalendarium, nyheter och annat läsvärt, så se till att besöka den regelbundet. Lämna gärna synpunkter och förslag på innehåll till styrelsen@nordenskiold.se

Köpa och Sälja

Vill ni köpa eller sälja en vapenring, ett smycke, porslin, möbler eller något annat föremål som har anknytning till släkten Nordenskiöld, så kan ni maila till styrelsen@nordenskiold.se. Bifoga gärna en bild på det föremål ni säljer samt andra uppgifter. Vi lägger sedan ut uppgifterna på hemsidan med aktuella kontaktuppgifter.

Släktfotot

Släktfotot från 2009 års möte, se nedan, kan beställas direkt från släktföreningen. Det kostar 100 kr, vilket inkluderar frakt. Bildformatet är 43 X 40. Beställ genom att sätta in betalning för det antal bilder ni önskar på släktföreningens plusgiro 38 85 29-0. OBS! Glöm inte att uppge fullständigt namn och postadress. Bilden skickas därefter till den adress ni har angivit.

Nuvarande styrelse

Fr.o.m. 2009-10-19

Louise Nordenskiöld louise.nordenskiold@gmail.com	ordförande
Carl Nordenskiöld carl@thorens.se	v. ordförande
Gunilla Nordenskiöld gunilla.nordenskiold@bredband.net	sekreterare
Lollo Nordenskiöld lollo@nordenskiold.se	kassör
Ivar Nordenskiöld i.nordenskiold@gavlenet.se	ledamot
Stefan Nordenskiöld nordenskiolds@spray.se	ledamot
Erik Nordenskiöld erik.nordenskiold@lebsystem.se	suppleant
Ulla Nordenskiöld ulla.nordenskiold@medfak.gu.se	suppleant

Intressanta hemsidor

Här kan ni läsa mer om 1808-1809 års krig

www.popularhistoria.se
www.museilaboratoriet.fi
www.markesaret1809.se

Grattis på födelsedagen

Grattis på födelsedagen säger vi till följande medlemmar - som fyller jämna år över 49 och över 90 år under 2010. Styrelsen ber om ursäkt ifall någon är bortglömd eller om någon av nedan nämnda personer har gått bort. Meddela gärna styrelsen via e-post: styrelsen.nordenskiold.se.

50 år

Harriet, Maria Nordenskiöld Liverot 8/4

60 år

Mary Ann-Britt Olivia Nordenskiöld 24/1
Marion Nordenskiöld 13/2
Britt Jansdotter Esbjörnsson 6/4
Magnus Erik Nordenskiöld 25/4
Anna Bengtsdotter Nordenskiöld 27/4
Kjell Wilhelm Nordenskiöld 26/7
Annette Eva Nordenskiöld 2/11

70 år

Johnny Bert Roland Simonsson 8/2
Ulf Alexanderson 14/2
Sigrid Ulfsdotter Weber 26/4
Bo Axel Nordenskiöld 30/5
Carl Eric Nils Nordenskiöld 30/6
Lena Brita Catharina Nordenskiöld 14/9
Marja-Liisa Alexanderson 25/10

80 år

Ulla Gunborg Nordenskiöld Wadell 4/8
Gunilla Kjellander 4/10

90 år

Margaretha Anna Olga Nordenskiöld 12/9

Över 90 år

92 år

Hans Bertil Nordenskiöld 26/2

93 år

Elsa-Marie Nordenskiöld 21/7

96 år

Martha Flora Elisabet Löwenhielm 9/9

102 år

Solgerd Elisabeth Ask 19/10

Släktföreningen

Ätterna Nordenskiölds släktförening är enligt stadgar-
na öppen för:

- varje myndig manlig eller kvinnlig medlem av de fem på Svenska Riddarhuset introducerade ätterna Nordenskiöld, Nordenskiöld och Nordenskiöld
- barn till medlem enligt a)
- maka/make, sambo, änka/änkling till medlem enligt a)

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna är mycket viktiga för släktföreningens intäkter och styrelsen ber därför er som ännu inte har betalt medlemsavgiften att göra detta så snart som möjligt.

Medlemsavgiften betalas in via plusgiro 38 85 29-0. OBS! Glöm inte att uppge fullständigt namn på samtliga personer som ni betalar för.

100 kr = avgift för årsmedlemskap (över 18 år)

500 kr = avgift för ständigt medlemskap (engångsbelopp)

Medlemsregister

För att hålla släkt- och medlemsregistret uppdaterat, så ber vi släktens medlemmar att kontakta styrelsen om ni flyttar eller byter adresser. Även om ni har andra släktupplysningar t.ex. om avlidna och födda, så tar vi tacksamt emot sådan information.

E-postregister

Styrelsen fortsätter sitt arbete med att bygga upp ett e-postregister till alla medlemmar som har e-post. Ett utskick via e-post förenklar betydligt möjligheten att kunna ordna möten och släkträffar och komma ut med aktuell information. Det underlättar också för styrelsen och släktföreningens ekonomi, eftersom alla brevutskick kostar både arbete, tid och pengar. Hjälpt oss därför med maila er egen och så många aktuella e-postadresser som ni känner till - det kan vara till era barn, föräldrar eller andra släktingar - till: styrelsen@nordenskiold.se

Gratis e-postadress

Om ni inte har någon e-postadress, så kan ni gå in på www.google.se och klicka på Gmail, där det går att registrera en egen e-postadress utan kostnad.

Släkstmötet 2012

Nästa släkstmöte hålls **lördagen den 20 oktober 2012** på Riddarhuset i Stockholm. Anmälan till släkstmöte med årsmötesförhandlingar och efterföljande middag kommer att skickas ut ca. två månader innan mötet. Anmälan och program kan också laddas ned i Pdf-format på www.nordenskiold.se, fr.o.m. 2012-08-20.

Adliga ätten Nordenskiöld

Släktens bakgrund

Äldste kände stamfader är korpralen vid Upplands regemente Erik Matsson Nordberg (1597-1700) från torpet Nordanåker i Tierps socken i Uppland. Hans sonsöner, generalkvartermästarelöjtnanten vid Fortifikationen, sedermera landshövdingen i Nylands och Tavastehus län Anders Johan Nordenberg (1696-1763) och dennes broder majoren vid Fortifikationen, sedermera översten Carl Fredrik Nordenberg (1702-1779), adlades 1751 21/11 på Stockholms Slott av Konung Adolf Fredrik med namnet Nordenskiöld och introducerades 1752 8/6 under nummer 1912, sedermera 1912 B.

Ätten har 1797 utgrenats i kommandörsätten Nordenskiöld, nr 1912 A. Med huvudmannagrenen sammanhör sedan 1841 friherrliga ätten Nordenskiöld nr 394. Ättens första och andra yngre gren immatrikulerades på Finlands Riddarhus 1818 5/2 under nr 127 bland adelsmän, men är genom upprepade överflyttningar till Sverige 1860, 1908 och 1928 inte längre företrädade där. Med den första grenen sammanhör sedan 1880 friherrliga ätten Nordenskiöld nr 405. Ättens tredje yngre gren upptogs 1894 5/3 i preussiskt adligt stånd under namnet von Nordenskiöld.

Släktens vapen

Vapnet består av en skiöld af silfver, hvarutinnan uppå en svart bergsfot är upmurad en röd skants, hvars begge bastioner å ömse sidor synes med en sexkantig borg mitt uti af tvänne stycke omgångar, alla svart, zinkorne på hörnen satte. Bergsfoten skiöljes af brinnande /förbi rinnande ström, hvarutinnan en gylene båt flyter. Åfvanföre är en svart chef eller genstam, hvaröfver ett svärd bandevis lagt är, fästet af guld innåt vändt, klingan af silfver, öfverlagd af en blå skiöld, som med guldlister omgifven är, hvarutinnan en femuddig strålände nordstierna af silfver glindrar. Åfvan på skiölden står en öppen tornerhielm med en af silfver, svart och röd vriden hielmkrants zirad, hvaruppå öfverdelen af en i blått harnesk beväpnad man uppå knän hvilar, hielman af silfver, prydd med en guld stuss /struts/ fiäder emellan en dylik blå på höger och svart nedåt vänster, hållandes uti den högra handen en uppå hielman stäld silfver quarters flagga, men uti den vänstra en uplyft guld spade, bladet uppåt vändt. Hielm täcket är svart, fodrat med rödt, kantat och upbundit med silfver-frantsar, taffsade snören, öfver skiölden bakom hielman fladdrar ett silfver band, hvaruti valspråket *Deus Clypeus Meus* med svarta bokstäfver är skrifvit. Originalsköldebrevet är sedan 1995 deponerat i Riddarhuset.

Släktens valspråk

Deus clypeus meus, fritt översatt "Gud min sköld/skydd"

Källa:
Riddarhusets genealogiska databas "Ätternas adelshistoria och vapen."